

EGLUTĒ

LAPKRITIS - GRUODIS * 2005 * NOVEMBER - DECEMBER VOL 56 NR. 8

EGLUTĖ

LAPKRITIS - GRUODIS * 2005 * NOVEMBER - DECEMBER VOL 56 NR. 8

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Stebuklų naktis....1

Kūčių naktį....2

Rugys....2

Pasakų senelės pasakos

Stebuklinga naktis....3

Sudie rudenėli....5

Žiogas ir skruzdėlė....6

Pasipūtėlio plunksnos....7

Šalčio gitara....10

Vaikų kūryba....12

Galvosūkliai...33

Senolio padavimai,
legendos, istorijos
Kalėdos, Kalėdos....12

O aš tau pasaką seku....17

Kryžius Katedros
bažnyčioje....18

Ar žinai?...26

Pirmame viršelyje: Lecytės Ksenijos piešinys. Būdviečių vidurinė mokykla. Karaliaučius.

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 5 numeriai per metus; prenumerata - 15 US dol.,

į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taiso ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published 5 times a year except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$3.00, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

Stebuklų Naktis

Sapnavau saldinių namą –
Nei per aukštą, nei per žemą.
Stogą jo gardžiai kramsnojau,
Tik kad šoksiu – pramiegojau!!!

Vakar tyliai sau sakiau:
– Nemiegosiu pagaliau,
Prie eglutės pasėdėsiu
Ir Senelio palūkėsiu.

Tiek norėjau pasakyti
O, svarbiausia, pamatyti,
Kaip iš stebuklingo maišo
Jis ištraukia mano laišką.

Skaito, šypsos, galvą kraipo
Žino – laiškas gero vaiko.
Ir sukrauna po egle
Kalną dovanų... Vaje...

Aš ir pats nepajutau,
Kaip netyčia užsnūdau...
Kai radau saldų namelį,
Pamiršau visai Senelį!

Jis tikriausiai neatvyko
Gal net ant manęs supyko,
Kad sulaukti negalėjau,
Nors laiške jam pažadėjau...

Nesupyko jis, ne ne!
Buvo naktį pas mane –
Jau matau – po eglute
Dovanėlė palikta!

Kaip galėjau pamanyti,
Kad Senelis gali pykti!
Ačiū tau labai, Seneli!
Lauk – rašysiu vėl laiškeli!

Kūčių Naktį

JONAS STRIELKŪNAS

Kūčių naktį spraga
Žvakė uždegta.
Gyvulėliai šneka
Tamsiame tvarte.

Virš tamsių sodybų,
Virš tylių namų
Štai žvaigždė sužibo
Dangišku džiaugsmu.

Prasivėrė dangūs
Virš aukštų šilų.
Sėdi žmonės brangūs
Prie baltų stalų.

Nuo pečių nukrito
Bėdos ir vargai.
Suskambės greit ryto
Šventiniai varpai.

Rugys

VIOLETA PALČINSKAITĖ

Rugelis tyliai snaudžia,
Paslėptas nuo speigų.
Rugelį žemė glaudžia,
Užklojusi sniegu.

Žemelei daigas rūpi.
Po žėrinčia šarma
Sūpuoja žemė rugį –
Kaip mylinti mama.

Miegoki, žiemkentėli,
Miegoki, čiūčia-liū.
Pašauks pavasarėlis
Gelsvu spindulėliu.

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.

Stebuklinga Naktis

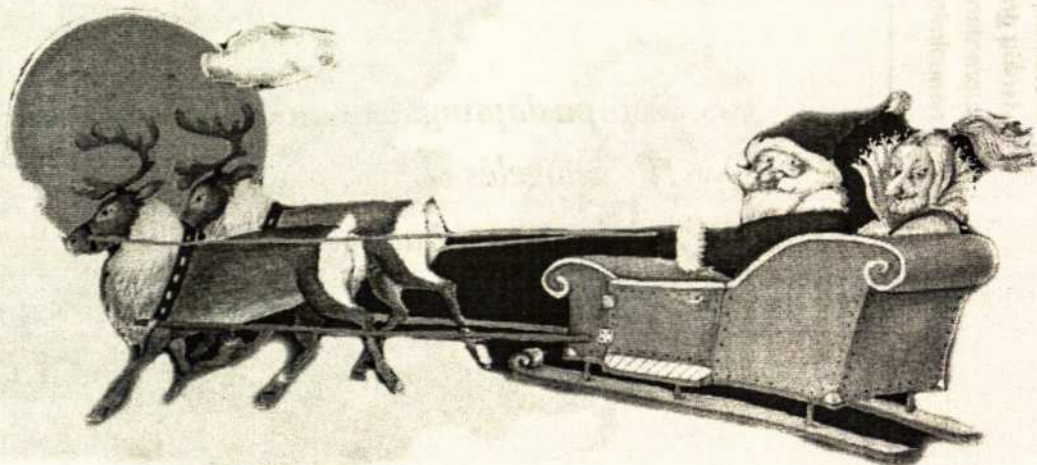
Senosios Pūgos ledo rūmuose – didelis subruzdimas. Kalėdos jau čia pat. Snaigutės ruošiasi savo didžiajam pasirodymui. Stebuklingą Kalėdų naktį jos šoks baltąjį šokį. Pūga piktai trepsi ir mojuoja ledine lazdele:

- Nagi greičiau išsirikiuokite ir pabandykite dar kartelį. Ir – viens du trys...

Snaigutės šoka. Jos grakščiai skrieja veidrodžiais žėrinčioje menėje, sukasi ratu, lengvai pašoka aukštyn ir sūkuriu skrieja į vieną pusę, į kitą...

- Puiku! Nuostabu! – pagaliau patenkinta ir senoji Pūga.

Prie rūmų vartų prišliuožia pilnos pilnutėlės dovanų Kalėdų

Subruzdimas

- sujudimas prieš
didelį įvykį.

Žėrinčioje

- blizgančioje,
spindinčioje.

Sutilindžiuoja

- suskamba.

Negalima gaišti

- reikia skubėti.

Niūniuoja

- tyliai dainuoja.

Matai, kad pasakose būna daug
visokių gražių senoviškų ir nevisai
suprantamų žodžių. Bet
nenusimink - Senelė tau paaiškins.

Senelio rogės. Sutilindžiuoja ledinis varpelis.
Snaigučių širdelės neramiai suvirpa:

- Ar jau? Jau metas?

- Na, mano gražuolytės, - linksmi sududena
Kalėdų Senelis, - negalim gaišti nė akimirkos!
Keliaujam!

Ir Kalėdų Senelio rogės, lydimos Pūgos ir būrio
snaigučių, pasileidžia per tamsą. Pūga mojuoja ledine
lazda:

- Viens du trys, viens du trys...

Ir tūkstančiai snaigių porų šokdamos tyliai leidžiasi
žemėn...

- Gražu! – šypsosi pramerkęs akį mėnulis. – Labai
gražu!

O Kalėdų Senelio rogės trumpam stabteli prie
kiekvienų namų – Senelis paglosto miegančio
mažylio skruostą, pažeria jam glėbį spalvotų sapnų
ir palieka po eglute mielą dovanėlę. Per vieną
vienintelę naktį gerasis Senelis spėja aplankyti ir
paglostyti visus visus vaikus!

O mėnulis tą naktį tingiai vartosi nuo šono ant
šono ir tyliai niūniuoja:

*Taip paslaptinai aplink tylu,
Tik snaigelės skrieja ratu
Ir krinta tarsi baltos gėlės,
Lyg mažos ledo ašarėlės...*

Sudie, Rudenėli!

Kaip niūru už lango, šalta...
Velkas rudenėlis palta,
Užsimaukšlina kepurę
Ir liūdnai į tolį žiūri:
- Ek, jau laikas iškeliauti...
Gera buvo išdykauti,
Medžiams marginti lapus,
Nuo šakų krėst kaštonus...

Išgageno jau seniai
Į pietus žąsų pulkai...
Dar viena diena, kita –
Žemė bus visa balta,
Rudenį pakeis žiemužė –
Šalčio mylima dukružė.
Saugos ji žemelės miegą
Ir kiškius vaikys po sniegą...

Apsidairė rudenėlis –
Žiemai buvo pažadėjęs,
Kad sulauks jos. Bet jinai
Jau vėluoja, negerai...
Vos jis spėjo pagalvoti,
Ar nereiks žiemos ieškoti,
Iš pūkuoto debesėlio
Lydimą šiaurinio vėjo
Pirma snaigė atpleveno,
Rudenėliui tūpt ant delno...
Paskui ją – antra, trečia...
Pagaliau! Žiema jau čia!

Žiogas ir skruzdėlė

Buvo labai graži vasaros diena.

Skruzdėlė, sunkiai vilkdama savo nešulius, ėjo miško takeliu.

Staiga, kur buvęs nebuvo, jai ant tako stryktelėjo žiogas ir sako:

- Sesele, ko taip vargsti?

Matai, kokia graži diena. Tik dainuok ir linksminkis!

Skruzdė pasižiūrėjo į žiogą ir palingavo galvą:

- Dirbti reikia, o ne linksmintis. Aš ruošiu maisto atsargas žiemai.

- Dar ko! – nusijuokė žiogas. – Sek mano pavyzdžiu. Aš groju, dainuoju ir taip leidžiu laiką.

- Na, na! – sumurmėjo skruzdėlė ir, pasiėmusi nešulius, nuėjo savo keliu.

Taip visą vasarą žiogas grojo ir dainavo kartu su drugeliais ir vabalėliais.

Vasara baigėsi. Atėjo rūsti žiema. Papūtė vėjas ir ėmė nešioti snaiges. Sušalęs žiogas pasislėpė po lapu, bet šaltis ir alkis privertė jį prašyti skruzdėlės pagalbos.

- Sesele, padėk! – atėjęs prie jos namų lango sušnabždėjo žiogas. – Duok man grūdelių, juk tu per vasarą ir rudenį daug jų prisinešei.

- O tu ką veikei visą vasarą, kai aš dirbau? – paklausė pravėrusi langą skruzdėlė.

- Aš grojau ir dainavau, - atsakė drebedamas žiogas.

- Tai dabar pašok! – pasakė skruzdėlė ir uždarė langą.

PASIPŪTĖLIO PLUNKSNOS

ALBERTAS LAURINČUKAS

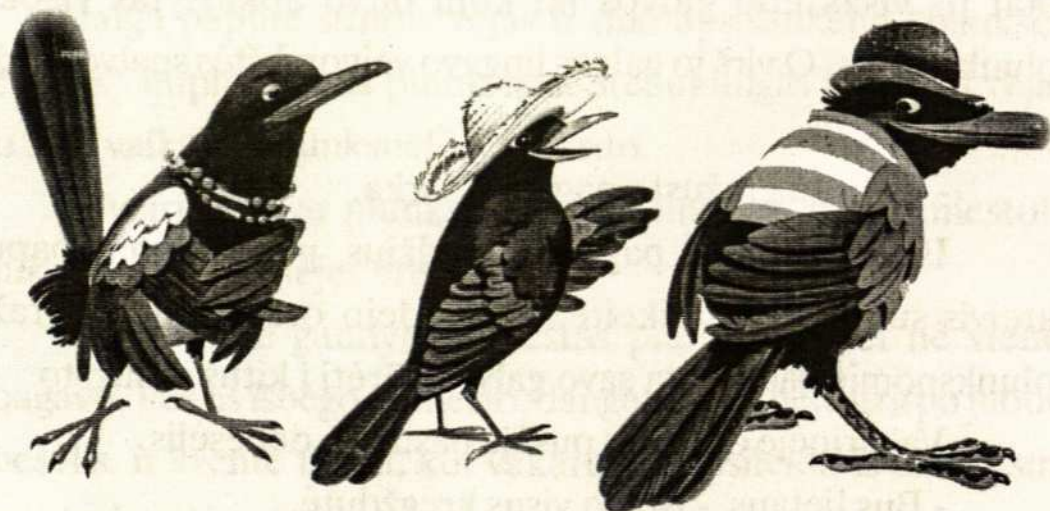
Tą dieną visi žaliajo miesto vaikai susirinko į Paukščių šventę. Ant galvų jie buvo užsidėję kepuraites su kokio nors paukščio plunksnomis, bet niekas neturėjo teisės

pasipuošti daugiau kaip penkiomis plunksnomis. Tokia nuo seno buvo šios šventės tradicija. Kada ji atsirado, niekas neprisimena.

Miesto aikštėje susirinkę vaikai “užmiršdavo” savo vardus. Vienas kitą vadino žvirbliais ir gandrais, varnomis ir kalakutais, gaidžiais ir pelėdomis, šarkomis, balandžiais ir kitais paukščių vardais. Nelygu kokio sparnuočio plunksnomis jie buvo pasipuošę.

Linksmi ir laimingi vaikai galėjo daryti ką tik nori, tačiau jie visi stengėsi elgtis taip, kad nepadarytų gėdos tam paukščiui, kurio plunksnas nešiojo. Jie taip pat galėjo kalbėti ką nori, bet ne žmogaus, o to paukščio kalba. Žvirbliai čirškė, vištos kudakavo, vieversiai čireno, lakštingalos suokė, gandrai kaleno snapais,

gegutės kukavo.
Šventės dalyviai
negalėjo tarp savęs
susikalbėti, bet tai
netrukdė jiems
gražiai bendrauti.

Visų dideliam
džiaugsmui atvyko svečias
iš tolimo miesto. Iš visko buvo
matyti, kad jis į tokią šventę
pateko pirmą kartą. Ateivis
šypsojosi ir bandė pasikalbėti su plunksnomis pasidabinusiais šventės
šeimininkais. Tai buvo nelengva, nes jam atsakydavo paukščių
balsais. Netrukus viskas susitvarkė, nes visi suprato, kad beplunksnis
svečias gali ir turi kalbėti žmogaus balsu.

Staiga gudruolis gandras, pasistiebęs ant vienos kojos, garsiai
sukaleno snapu. Gandrų kalba tai reiškė:

- Padovanokite mielam svečiui po vieną savo plunksną!

Tokiam gražiam pasiūlymui pritarė visi, net pelėda, kuri saulei
šviečiant nematė svečio veido.

Netrukus jis gavo daugybę plunksnų. Jos buvo skirtingos, nes
dovanotos įvairių paukščių. Dabar ateivis dar labiau išsiskyrė iš kitų,
mat jis visas nuo galvos iki kojų buvo apkaišytas visokiomis
plunksnomis. O virš jo galvos lingavo vaivorykštės spalvomis žėrinti
povo plunksna.

- Koks tu gražus! - pagyrė jį šarka.

Išgirdęs tokius pagyrimo žodžius, plunksnomis papuoštas
ateivis sukluso ir pasikeitė. Jis pradėjo oriai sukinėti gražiomis
plunksnomis padabintą savo galvą, žiūrėti į kitus iš aukšto.

Vakarinėje dangaus pusėje pasirodė debesėlis.

- Bus lietaus, - įspėjo visus kregždutė.

- Manęs negąsdinkit! - pasakė ateivis berniukas. - Lietaus aš nebijau. O jūs sušlapsite, turėdami vos po kelias plunksnas.

- Bet tas plunksnas tau davėme mes, - pasigirdo kažkieno skausmingas balsas.

- Nesvarbu, iš kur aš plunksnas gavau! Dabar jos yra mano! - atkirto margaplunksnis.

Išgirdę tokius nedėkingus ateivio žodžius, Paukščių šventės dalyviai iš nustebimo prarado žadą. Aikštėje stojo tokia tylą, kad buvo girdėti, kaip nuo vieno paukščiuko kepurės nukrito ant žolės plunksna.

- Ko jūs tylite? - įžūliai tęsė ateivis. - Juk jūs patys išrinkote mane savo karaliumi! Jūs, pamatę, kad aš esu už jus stipresnis ir išmintingesnis, atidavėte savo plunksnas.

Jis piktai treptelėjo ir pridėjo:

- Dabar jūs darysite tai, ką jums įsakysiu daryti!

Paukščių šventės dalyviai prabilo kiekvienas savo kalba ir užpykę pradėjo artėti prie įžūlaus atvykėlio. Nežinia, kuo viskas būtų pasibaigę, jeigu ne tas danguje pasirodęs juodas debesėlis.

Staiga papūtė stiprus vėjas ir nuo apsišaukėlio "paukščių karaliaus" nuplėšė visas plunksnas. Stebuklingas buvo tas vėjas: nuo kitų vaikų nė plunksnelė nenukrito.

- Susirink savo plunksnas ir nešdinkis iš mūsų miesto! - sušuko visą laiką tylėjęs erelis.

Ateivis ėmė gaudyti nuplėštas plunksnas, bet nė vienos nepagavo. Vos jis išbėgo iš miesto, dangaus mėlynėje ištirpo juodas debesėlis, ir šventė tęsėsi, kol vakaruose nusileido iš džiaugsmo paraudusi saulė.

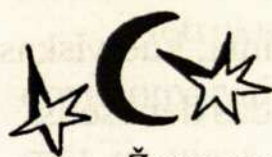
ŠALČIO gitara

Martynas Vainilaitis

Baigės lapų sonata,
Rudenėlio burtai baigės.
Tupi varna kaip nata,
O ant varnos krinta snaiges.

Gaudžia stulpas ties paštu,
Skamba vielos apšarmoje.
Iš mokyklos sugrižtu,
Nuo kalnelio Šaltis moja.

- Va, bičiuli, iš laidų
Padariau ore gitarą.
Groja vėjas - ū dū dū -
Šoka snaigės gyvatarą!

Irašęs žodžius (*language, žvaigždės, pelėda, skraistė, Sargiukas, vėjas, vaiku*),
pabaigsi sakinius.

Žemę apgaubė tamsos _____.
Dangaus aukštybėse suspindo
_____. Išižiebė žiburėliai namų
_____. Medžių šakose nurimo
_____. Į naktinę medžioklę
išsiruošė _____. Mažojoje būdelėje
užmigo _____. Niekas nesutruk-
dys nykštukams aplankyti _____.

Patamsėmis lando – sau maisto randa. Kas? (_____).

ATSPĖK

VIDUR DVARO BLYNAS KARO. KAS?

JEI DAR NEATSPĖJAI, SUJUNK TAŠKIUKUS.
TAI, KĄ PAMATYSI, IR BUS ATSAKYMAS.

○ DABAR NUSPALVINK
PAVEIKSLĖLĮ GRAŽIAUSIOMIS
SPALVELĖMIS!

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai seniai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

Kalėdos, Kalėdos...

Kalėdos - senoji Saulės grįžimo šventė, buvo žinoma daugelyje ikikrikščioniškųjų Europos tautų. Tai žiemos tamsybių nugalėjimo šventė, tarsi naujų metų pradžia. Vėliau Saulės grįžimo šventė buvo pavadinta Kristaus Gimimo švente, tačiau dabartinėse Kalėdose ir dabar galima rasti daug senųjų papročių, ypač būrimų ir ateities spėliojimų.

Kalėdos susideda iš 2 švenčių: išvakarių dienos – Kūčių (gruodžio 24 d.) ir Kalėdų, senais laikais švęstų 3 dienas (dabar tikra švente laikoma tik pirmoji Kalėdų diena). Kiek vėlesnės kilmės už Kalėdas ir Kūčias yra to paties laikotarpio šventė – Naujieji metai (sausio 1 d.). Kalėdų laikotarpis trunka iki trijų Karalių (sausio 6 d.)

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklausykite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

*Bepigu dejuoti, kad
yra kam guosti.*

*Kas pyksta, tam ragai
dygsta.*

*Skylės liežuviu
neužlopysi.*

*Pagal drabužį
sutinka, pagal protą
išlydi.*

*Lengviau lipti, negu
dribti.*

Kūčios – Kalėdų išvakarės. Tai netgi ne šventė, o pasiruošimas švento vakaro vakarienei, kurios svarbiausias patiekalas yra „kūčia“. Ant Kūčių stalo pirmiausia išsklaidomas glėbelis šieno, kuris primena, jog Jėzus Kristus gimė tvartelyje ir gulėjo ēdžiose. Tada tiesiama balta lininė staltiesė.

Stengiamasi, kad ant stalo būtų 12 patiekalų (metai turi 12 mėnesių) ir, žinoma, pats svarbiausias šventės simbolis - kalėdaitis. Visi valgiai yra pasninkiniai.

Kalėdų tradicijos gali labai skirtis, nelygu, kur yra gyvenama. Daugelyje šalių skirtingai vadinama net pati šventė. Pavyzdžiui, Lotynų Amerikos šalyse Kalėdos vadinamos La Navidad arba „Kristaus

gimimas“. Ten iškilmės prasideda gruodžio 16-ąją – nuo „Posadas“

(tai devynios magiškos Kalėdų išvakarių dienos, skirtos pažymėti Juozapo ir Marijos kelionę į Betliejų ir tą momentą, kai jie galiausiai surado prieglobstį). Nuo

gruodžio 16-osios iki 24-osios surengiamos 8 „Posada“ vakaronės. 24-ąją iškilingai pažymima „Nočebuena“ (Kalėdų išvakarės arba Kūčios). Tada šeima stengiasi susirinkti ypatingos vakarienės. Naujieji metai švenčiami labai triukšmingai. Sausio 5-tosios vakarą

vaikams dovanų atneša “Tres Reyes magos” („Trys išminčiai“), kurie pas mus atitinka Kalėdų Senelį.

Sausio 6-ąją patiekiamas

“Rosca de Rey” (žiedo formos pyragas); tai – iškilmių kulminacija.

Kas, jį valgydamas, savo gabalėlyje randa mažą lėlytę,

vaizduojančią kūdikėlį

Jėzų, tas vasario 2-ąją

turi organizuoti

paskutinį švenčių

pobūvį ir priimti svečius. Tuo laikotarpiu labai populiarios yra nacimiento. Tai tiek viešose vietose, tiek bažnyčiose bei namuose, iš keraminių, molinių ar medinių figūrų kuriamos Kristaus gimimo scenos, kurių pagrindinė figūra yra kūdikėlis, ispanų kalba vadinamas “El Nino Dios” (kūdikėlis Dievas).

Rytų šalis kalėdinė nuotaika apima lapkričio pabaigoje. Vienas senos rytiečių religijos personažas primena mūsų Kalėdų Senelį. Korėjiečiai jį vadina “Čo Vang Šinu”. Jis buvo laikomas virtuvės globėju, ugnies dievu. Buvo tikima, kad tas dievas visus metus stebi šeimos narių elgesį, o paskui pro virtuvės krosnį ir dūmtraukį pakyla į dangų. Manoma, kad sinodinio gruodžio mėnesio 23-jąją “Čo Vang Šinas” pateikdavo ataskaitą dangaus karaliui. Metų pabaigoje visi laukdavo jo sugrįžtant per dūmtraukį ir virtuvės krosnį su dovanomis ir bausmėmis kiekvienam pagal elgesį. Jo sugrįžimo dieną šeimos nariai namuose, virtuvėje ir kitur uždegdavo žvakes. Tas ugnies dievas į mūsų Kalėdų Senelį panašus dar tuo, kad būdavo

vaizduojamas raudonu apdaru. Buvo dar ir kitas paprotys: marti numegzdavo tradicines korėjietiskas puskojines ir per žiemos saulėgrįžą padovanodavo jas anytai. Simboliškai tai reiškė jos linkėjimą anytai ilgiausių metų, nes nuo to laiko dienos pradeda ilgėti.

Kalėdos neįsivaizduojamos be Kalėdinės eglutės ir šventinių patiekalų. Kalėdų

stalas gali būti dengiamas ryškiai, spalvotai. Puošiama eglišakėmis, kankorėžiais, riešutais, obuoliais. Skandinavai labai mėgsta raudonos ir baltos spalvų derinį, kuris atrodo labai išpūdingai.

Didelį stalą galima puošti eglutėmis ir žaisliukais, gražiai bei originaliai įpakuotomis dovanomis. Nereikėtų pamiršti ir žvakių. Žvakės, įvairūs krepšeliai, angelų, Kalėdų Senelio figūrėlės, spalvoti bumbulai - viskas sukuria magišką, šiltą ir pakilią nuotaiką. Iškilmingumo ypač suteikia aukso spalva.

Ilgus šimtmečius (iškilmingą Kristaus gimimo šventę bažnyčia įvedė IVa.) eglutė nebuvo puošiama. Tik renesanso ir baroko laikais Vokietijoje buvo pradėta puošti spygliuočius žvaigždėmis, žvakėmis, saldainiais, raudonais obuoliais, gražiais pyragaičiais, įvairiomis stiklinėmis figūrėlėmis: angelais, seneliukais, varpeliais, bumbulais, ir statyti juos bažnyčiose bei namuose, tačiau kitose šalyse eglutės paplito tik įpusėjus XIX a. O kas buvo prieš eglutę? Kaimuose šventiškai sutvarkytuose namuose vietoj jos buvo puošiamas nedidelis spygliuotis nukirsta viršūne arba didelė žalia

šaka. Jie per Kūčias buvo kabinami virš priemenės, puošiami obuoliais bei riešutais ir simbolizavo gyvybines jėgas, saugančias nuo pikto kerų. Simbolinę reikšmę turėjo ir iš šiaudų nupintas „sodas“ su ažūriniu rutuliu - pasauliu viduryje.

Svetur paplitęs paprotys puošti įvairius spygliuočius: nykštukines eglutes, pušaites, kedrus. Kartu su eglutės puošimu atsirado tradicija po ja dėti dovanėles. Pirmosios dovanėlės buvo obuoliai, saldainiai.

O jūsų Kalėdos tebūnie gražios kaip pasaka. O pasaka, kaip ir nuostabi jūsų vaikystė visuomet gardžiai kvepia riestainiais, meduoliais...

Surask 10 Skirtumų ir nuspelvink

O aš tau pasaką seku

Martynas Vainilaitis

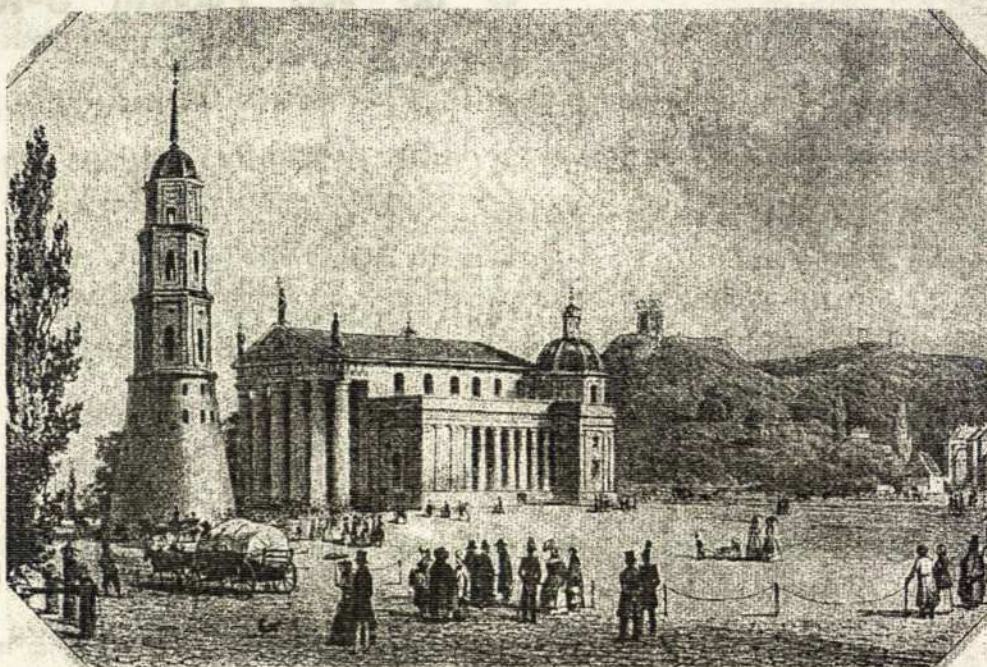
Žema kėdė. Stalelis. Knygos.
Diena po kylančiu ūku.
Gaisi žara - ir ta užmigus.
O aš tau pasaką seku.

Nuleidžia mėnuo baltą ragą -
Dangaus oželis nebylus.
Ugnelė dega, alksniai spraga,
Gražiai minėdami šilus.

Nakties tyla suklūsta godžiai.
Šaltiniai alma pro skujas...
Ir mano žodžiai, tylūs žodžiai
Vynioja pasakos gijas.

Vaikyste, žiedlapi pro sniegą,
Paukštele mėlynų pūku...
Naktis gili. Visi jau miega.
O aš tau pasaką seku.

Kryžius Katedros bažnyčioje

Daugiau nei šimtą metų Šventaragio slėny stovėjo rūstaus Perkūno - dievų ir žmonių karaliaus - šventykla, prieš jojo statulą nė valandėlei negęstanti ruseno šventoji ugnis, o požemiuose buvo laikomos garbinamos gyvatės.

Bet štai didžiųjų Lietuvos kunigaikščių sostan atsisėdo Jogaila. Jis, pasikrikštijęs ir pasižadėjęs visą Lietuvą pakrikštyti, vedė lenkų karalaite Jadvygą ir buvo išrinktas lenkų karalium. Ilgai nelaukdamas su karaliene, didikais ir lenkais dvasininkais atvažiavo į Vilnių ir pradėjo stabmeldžius versti krikščionimis.

Kai minios žmonių Gnezno arkivyskupo Bodzento buvo pakrikštytos, imtasi visos stabmeldybės žymės naikinti.

Pirmoji griuvo Perkūno šventykla. Iškirstas šventasis alkas, sugriautas aukuras, altoriai ir sienos, išmuštos gyvatės ir žalčiai, dievaičių statulos Nery paskandintos. Paskutinis Krivė Krivaitis Gintautas pasislėpė Kauno apylinkėse ir ten Okainiuose (?) baigė savo gyvenimo dienas, apgailėdamas dievų, kuriems ligi pat mirties paliko ištikimas.

Nieko neliko iš senosios šventyklos, išskyrus požemius ir bokštą, iš kurio krivės skelbė žmonėms dievų valią. Norėta, kad nieko neliktų, kas galėtų žmonėms priminti senuosius jų dievus. Šventyklos griuvėsiuose, kur stovėjo aukuras, pastatytas pergalės kryžius, kurio nelietė net statydami bažnyčią ant sugriautos šventyklos pamatų, ir tasai žmonijos atpirkimo simbolis paliko vidury Katedros, kuri dieną ir naktį atvira stovėjo. Anų laikų Katedra buvo visai nepanaši į šiandieninę.

Neilgai, nes tik dvylika metų, tetvėrė ta pirmoji Lietuvoje Jogailos statyta bažnyčia. 1399 metais Vilniuje kilus dideliame gaisrui, ji visiškai sudegė. Tuomet Didysis Lietuvos Kunigaikštis Vytautas su žmona Ona pastatydino toje pačioje vietoje daug gražesnę, puošnesnę gotikos stiliaus bažnyčią su daugeliu bokštų bokštelių. Bet, statant bažnyčią, pamiršo pastatyti senoje vietoje kryžių.

Vieną dieną atvyko iš provincijos senukas kunigas ilga žila barzda, maloniu pailgu veidu ir paprašė kunigą Valentą, kad jį apvedžiotų ir parodytų naują bažnyčią. Stebėjosi puikiu jos vidaus įrengimu, turtingomis ir meniškai išraižytomis žvakidėmis ir susižavėjo nepaprasta muzika, kuri buvo sudaryta iš vamzdžių,

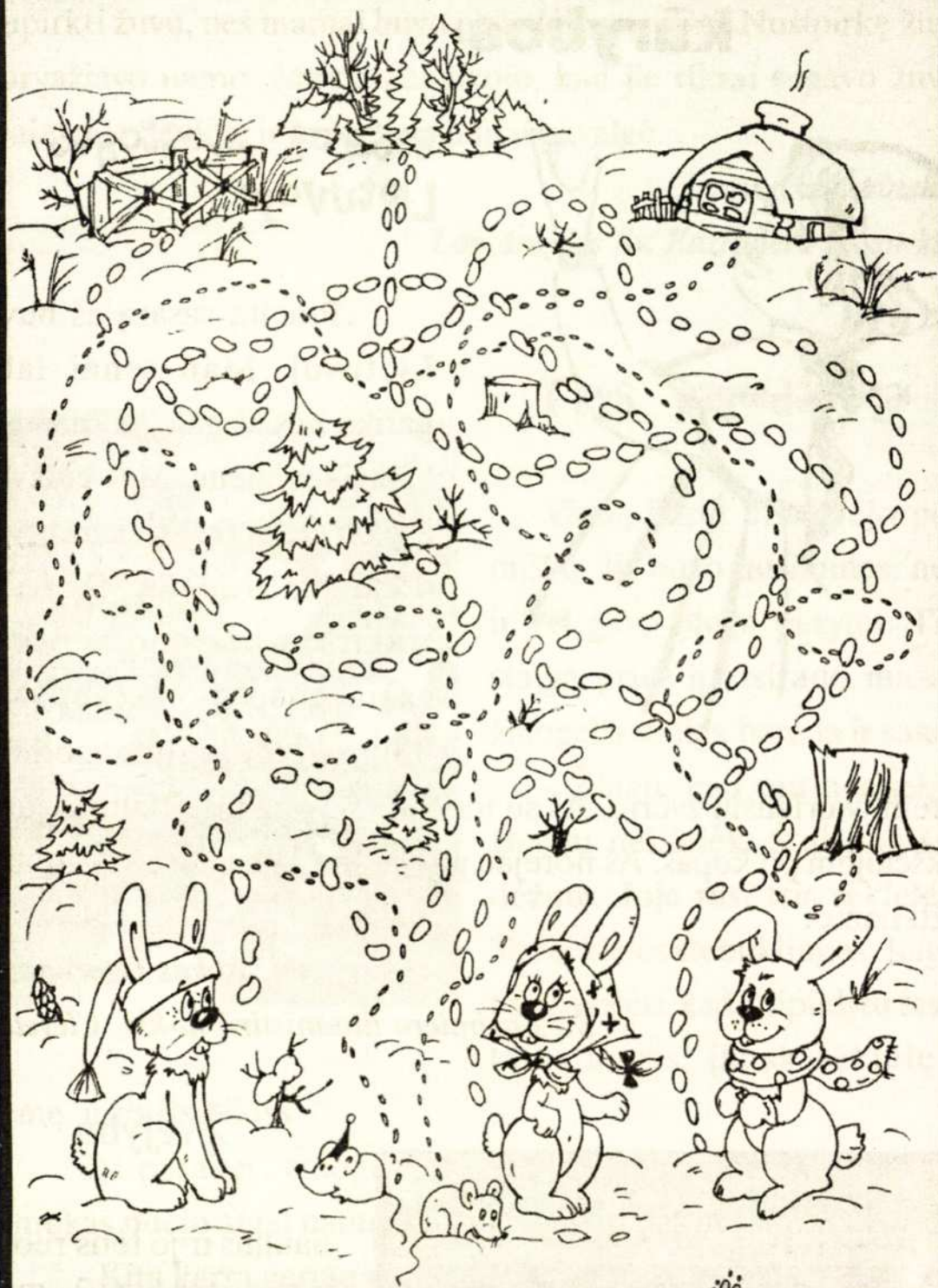

būgnų, švilpukų, katilų ir kt. Atsisveikindamas su kunigu Valentu dėkojo už patarnavimą ir pasidžiaugė, kad bažnyčia atnaujinta, bet kartu apgailestavo, kad pamiršta pastatyti senojoj vietoj medinį kryžių - atminimo ženklą. Nėjo senelis kartu pavalgyti kuklių pusryčių, į kuriuos kvietė kunigas Valentas, bet skubiai išėjo. Kunigas Valentas nekreipė dėmesio į senelio žodžius ir greit juos pamiršo.

Kelioms dienoms praslinkus Katedros bažnyčioj pamaldose dalyvavo vyskupas Mykolas ir, klūpodamas šilku dengtoj klaupykloj, karštai meldėsi. Ūmai apėmė jį didelis nuovargis ir snaudulys. Negalėdamas atsispirti nuovargiui pasilenkė ir, padėjęs galvą užmigo. Vos spėjo sumerkti akis, tuojau pamatė prieš keliolika metų mirusį pirmąjį vyskupą Andrių, kuris, keistos šviesos apšviestas, išnešė iš zakristijos didelį medinį kryžių, pastatė senojoj vietoj ir dingo. Vyskupas Mykolas tuojau nubudo ir negalėjo nusikratyti įspūdžio, kurį jam padarė tasai nepaprastas sapnas. Kai pamaldoms pasibaigus vyskupas papasakojo savo sapną susirinkusiems kunigams, kunigas Valentas prisiminė žodžius neseniai lankiusio Katedrą senelio, kurio prieš tai niekas niekuomet nematė ir nepažinojo.

Kai apie tai sužinojo Didysis Kunigaikštis Vytautas, savo lėšomis pastatė vidury Katedros bažnyčios puikų Šv. Kryžiaus altorių, prabangiai jį įrengė ir įsakė viduj pakabinti tamsų medinį kryžių su nedidele, Nukryžiuotojo figūra iš dramblio kaulo.

Toji Nukryžiuotojo figūra išliko per visus gaisrus, karus ir ligi šiol tebėra Katedros zakristijoje prikalta prie medinio kryžiaus, kuris nešamas Didžiosios savaitės procesijose.

Pabūkim pēdsekiais! Nagi,
pažiūrēk ir pasakyk, kas īš
kur atbēgo, kas kur buvo!

PĒDEĻĒS

Iš mūsų kūrybos

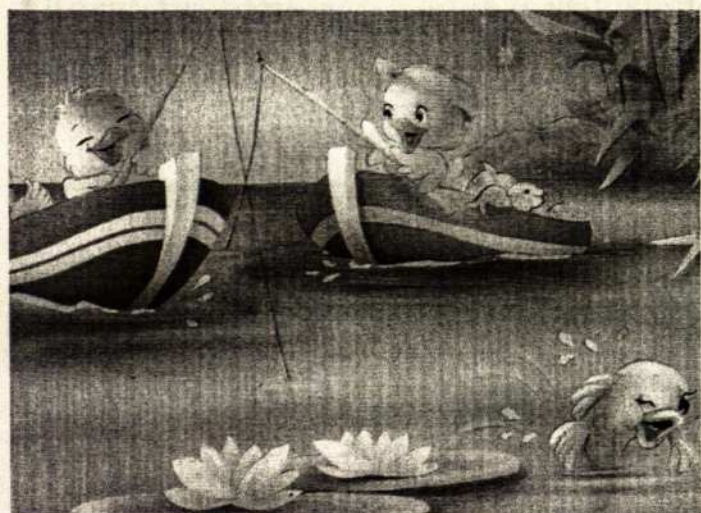
Vasaros atostogos Lietuvoje

Praeitą vasarą aš buvau Lietuvoj. Man tenai labai patiko nes aš galėjau maudytis kiekvieną dieną. Mes eidavom žvejoti, degindavom laužą. Man dėdė Jonas leido pavairuoti traktorių ir pamokino kaip važiuoti su motociklu! Mes buvom zoologijos sode ir matėm įvairiausių žvėrių. Aš su močiute buvom prie Baltijos jūros, vaikščiojom po kopas. Aš norėjau pabūti dar ilgiau, bet man reikėjo grįžti namo.

Rokas Ogorodnikas

Šv. Kazimiero lituanistinė m-kla, Cleveland

Žvejyba

Saulius ir jo tėtis ruošėsi važiuoti žvejoti. Tėtis pasakė Sauliui, kad ežeras yra netoliese. Jie susiruošė ir išvažiavo. Atvažiavę jie atsisėdo ant tiltelio ir įmerkė savo meškeres į

vandenį. Jiems jokia žuvis nekibo, nes buvo saulėta diena. Tuoj atėjo vakaras ir jie dar nieko nebuvo pagavę. Susimąstė, kad reikia nupirkti žuvų, nes mamai buvo pažadėję parvežti. Nusipirkę žuvį parvažiavo namo. Mama pagalvojo, kad jie tikrai sugavo žuvį. Galų gale Saulius ir jo šeima skaniai pavalgė.

Jonas Padervinskis

Los Angeles Šv. Kazimiero lit. m-kla

Trys pageidavimai

Vieną kartą Simas ėjo per mišką. Jis buvo nusiminęs, nes ir vėl gavo blogą pažymį. Tik staiga prieš jį atsirado mažas žmogelis su ilga barzda ir sako:

- Žinau, kad tau nesiseka. Bet tu neliūdėk. Štai imk šią dėžutę. Joje rasi tris sėkleles. Tos sėklelės stebuklingos. Jeigu tu tik norėsi, kad išsipildytų tavo koks noras, įkask sėklelę į

žemę, ir jis išsipildys.

Tai pasakęs, žmogelis padavė Simukui dėžutę ir dingo. Simukas nuėjo atgal namo, parodė mamai pažymį ir pasakė:

- Kitą kartą geriau darysiu, mama, pažadu.

Kitą dieną nuėjo į mokyklą, ir mokytoja sako:

- Šiandien bus testas.

Tai Simas pasakė, kad nori į tualetą. Bet nuėjo į lauką ir pasodino tą sėklelę. Tada pasakė savo norą, kad gautų gerą pažymį.

Po mokyklos laimingas eina namo. Parodė mamai savo pažymį. Mama labai nustebo. Kitą dieną patenkintas eina į mokyklą, girias, mano kad testų daugiau nebus. Atsisėdo, ir mokytoja pasakė, kad dar trys testai bus per tris dienas, bet paskutinis pats svarbiausias. Užmiršęs, kad tik dvi sėklelės liko, sako:

- Na, tai bus lengva!

Pasakė mokytojai, kad vėl eina į tualetą, nuėjo į lauką, pasodino tą sėklelę. Pasakė tą patį, ko norėjo paskutinį kartą. Dabar patenkintas grįžo namo. Tėvai buvo taip patenkinti, kad nupirko jam kompiuterinį žaidimą. Kitą dieną vėl testas. Simukas išnaudojo paskutinę sėklelę, bet nežinojo, kad paskutiniam testui neliks.

Paskutinio testo dieną nuėjęs į mokyklą patikrino savo kišenes, bet patikrinęs nieko nerado ir testą padarė blogiausiai. Po to laiko daugiau niekada taip nedarė ir mokėsi labai stipriai.

Deividas Sinickas

Rasos lit. m-kla, Naperville, IL

Kas man šią vasarą patiko

Šią vasarą buvo atskridę seneliai iš Lietuvos. Mes turėjome kelionę prie Niagaros krioklio. Man su seneliais buvo labai linksma, nes mes ėjome į parką. Taip pat aš prisimenu kelionę prie Atlanto vandenyno. Mes daug maudėmės ir žaidėm su smėliu. Mano močiutė buvo visą vasarą, o po to išskrido į Lietuvą.

Gustė Kuizaitytė

Šv. Kazimiero m-kla, Cleveland

Žuvautojai

Anksti iš ryto Jonas su savo tėveliu važiavo į ežerą žuvauti. Nuvažiavę išlipo iš mašinos ir ėjo prie vandens. Jie atsisėdo ir laukė žuvų. Praėjo trys valandos ir jie nieko nepagavo. Tada Jonelis pasakė, „Aš išalkęs, einam valgyti“. Kai jie pavalgė, jie vėl atsisėdo ir vėl laukė. Praėjo dar penkios valandos ir jie dar nieko nepagavo.

Tėtė pasakė, „Važiuojam namo“, ir Jonas pasakė „Dar vieną minutę“. Kai tik Jonas jau nebenorėjo žuvauti, kažkas užsikabino ant meškerės. Jis pamatė, kad buvo žuvis. Jonas traukė ir traukė ir išsoko žuvis. Jis pagavo! Jis parodė tėtei, o tėtis pasakė, „Labai gerai Jonukai!“ Jie įdėjo žuvį į maišą ir parvažiavo namo... su žuvimi.

Matas Empakeris

Los Angeles Šv. Kazimiero lit. m- kla

MIELA MAMYTE,

Už viską Tau dėkoju, miela Mama.
Tu esi mano laimė, džiaugsmas ir viltis.
Kai tu drauge su manimi, man būna gera.
Aš prisimenu, kaip tavo rankos švelnios.
Mano galvelę glostė ir gynė nuo skriaudų.
Aš dėkoju Tau Mama, už viską, už
Tavo šilumą, meilę, džiaugsmą ir rūpestį manimi.

Ačiū tau, mieloji, Mamyte
Evelita

Evelita Bačkytė

Vašingtono apylinkės, K. Donelaičio lit. m- kla

Daug pasaulio idomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tiktai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

AR ŽINAI?

Testas Ar moki mokytis?

Į kiekvieną klausimą nuoširdžiai atsakyk: TAIP arba NE. Atsakymą pabrauk.

1. Ar pamokų metu šauna Tau į galvą kokie nors klausimai? (Taip. Ne.)
2. Ar prašai paaiškinti tokių dalykų, kuriuos, šiek tiek pamąstęs, suprastum ir pats? (Taip, Ne.)
3. Ar kartais mokaisi pamokas nemąstydamas, ką mokaisi? (Taip. Ne.)
4. Ar ruošdamas pamokas naudojiesi pagalbinėmis priemonėmis: žodynais, enciklopedijomis, atlasais ir t.t. ? (Taip. Ne.)
5. Ar atpasakodamas perskaitytą knygą apsiriboji tik sausu faktų išdėstymu? (Taip. Ne.)
6. Ar Tavo knygos ir užrašai tokie netvarkingi, kad pats amžinai negali juose susigaudyti? (Taip. Ne.)

7. Ar leidi laiką vėjais, labai ilgai ruošdamasis sėsti prie mokslų? (Taip. Ne.)

8. Ar iš visos širdies kimbi mokytis tik tada, kai jau “kybo kardas virš galvos”. t.y. dieną prieš testą? (Taip. Ne.)

9. Ar stengiesi veltui negaišti laiko ir paskaitai ką nors, kartoji namų darbus laukdamas autobuso, važiuodamas į mokyklą? (Taip. Ne.)

10. Ar sugebi skaityti 250-300 žodžių per minutę greičiu? (Taip. Ne.)

11. Ar įstengi įskaityti savo užrašus? (Taip. Ne.)

12. Ar žinai kokius nors būdus, kaip geriau atsiminti perskaitytą medžiagą? (Taip. Ne.)

Sprendimas:

**už kiekvieną TAIP į 1, 4, 9, 10, 11, 12 klausimus
ir už kiekvieną NE į 2, 3, 5, 6, 7, 8 klausimus
skaičiuok sau po 1 tašką.**

9 - 12 taškų.

Galima paspausti Tau ranką! Turi savus mokymosi būdus ir moki aiškiai, savarankiškai mąstyti. Taip ir toliau eik per gyvenimą.

5 - 8 taškai.

Neblogai, bet galėtų būti geriau. Turėtum patobulinti pamokų ruošimo sistemą, neleisti laiko veltui, sukdamas ratus aplink knygomis apkrautą stalą.

1- 5 taškai.

Prasti reikalai. Jeigu nori išsikapstyti sausas iš balos, privalai daug ką keisti savo mokymosi sistemoje. Daugiau skaityti, pasidomėti, kaip mokosi kiti.

Sėkmės moksluose ateinančiais metais!

Sujunk taškelius

Hanso Kristijano Anderseno gyvenimo pasaka

Audronė Remeikaitė

1805 metais Danijos karalystėje, Fionijos saloje, Odensės mieste, batsiuvio Anderseno šeimoje gimė berniukas. Tėvai pavadino jį Hansu Kristijanu. Vaikas buvo vienturtis, visų mylimas ir lepinamas. Kai berniukas ūgtelėjo, tėvas ėmė jam skaityti įvairiausias pasakas. Labiausiai Hansui Kristijanui patiko “Tūkstančio ir vienos nakties” pasakos.

Berniukas augo tylus ir ramus. Ištisas dienas jis žaisdavo vienas su tėvo padarytom lėlėm. Siūdavo joms rūbelius, fantazuodavo... Buvo dar visai nedidelis, kai tėvai jį pirmą kartą nusivedė į teatrą. Aktoriai kalbėjo berniukui nesuprantama kalba - vokiškai, taigi spektaklis vaikui jokio įspūdžio nepadarė. Užtat jį sudomino gausybė susirinkusių žiūrovų. Savo tėvus jis apstulbino tokiais žodžiais:

-Jei mes turėtume tiek statinių sviesto, kiek čia yra žmonių, tai bent pavalgyčiau!

Berniuką tėvai dažnai vesdavosi į teatrą ir mažasis teatrą pamilo visam gyvenimui.

Netikėta tėvo mirtis sudrumstė laimingą Hanso Kristijano vaikystę. Nepritekliai privertė mamą dirbti pas svetimus žmones. Likęs vienas namuose, Hansas Kristijanas ištisas dienas žaidė lėlių teatrą, pats kūrė vaidinimus. Kad nebūtų vienas, mama nusprendė jį atiduoti į fabriką. Ten dirbo daug vokiečių. Jie dainuodavo ir pasakodavo įvairius juokus. Hansui Kristijanui šios pramogos taip pat patiko. Jis labai mėgo dainuoti scenas iš Šekspyro dramų. Darbininkai net darbą už jį padarydavo, kad tik ilgiau vaikas dainuotų. Syki, kai jis užtraukė melodiją plonu aukštu balseliu, kažkuris iš darbininkų pavadino jį mergaite...

Hansas labai išsikeidė ir iš fabriko pabėgo.

Mama išteko už linksmo batsiuvio, o Hansas Kristijanas nesiliovė žaisti lėlių teatrų. Jis visai nepaisė, kad motina nori išmokyti savo vienturtį siuvėjo amato.

Keturiolikmetis Hansas Kristijanas nusprendė keliauti į Kopenhagą ieškoti laimės. Mama ilgai spyriojosi, bet likimas šįsyk buvo palankesnis sūnui.

- Jūsų sūnus taps dideliu žmogumi, jo garbei Odensėje bus surengtas fejerverkas, - išpranašavo žynė. Tad Hanso Kristijano mamai teliko išlydėti jį į kelionę.

Taip ir prasidėjo Anderseno nuotyčiai. Keliaudamas į Kopenhagą, jis nė trupučio neabejojo savo sėkme. Atsidūręs sostinėje, Anderseną tuojau pasibeldė į teatro direktoriaus duris. Bet... svajonė tapti aktoriumi sudužo... Berniuko būta atkaklaus. Jis patraukė pas Kopenhagos konservatorijos direktorių. Geraširdė tarnaitė, išklausiusi jo istoriją, pristatė jaunuolį direktoriaus svečiams. Jaunasis Anderseną nepasimetė: jis ėmė dainuoti ir deklamuoti. Vienas eilėraštis buvo labai liūdnas. Hansas Kristijanas nė nepajuto, kaip skruostais ėmė riedėti ašaros... Svečiai, kuriuos sužavėjo mažasis artistas, ėmė ploti. Direktorius pažadėjo jį mokyti muzikos. Ko gero, berniukas galėsias dainuoti net karaliaus scenoje... Hansas Kristijanas pasijuto lyg devintam dangui!

Direktorius savo pažadą tesėjo: visus metus veltui mokė berniuką dainavimo. Ir žiemą, ir vasarą Hansas vilkėjo tais pačiais menkais rūbeliais. Užėjus žiemos šalčiams, peršalo ir užkimo. Nusivylęs mokytojas pareiškė, kad iš jo gero dainininko nebus...

Ir vėl Hansas Kristijanas svetimame mieste be pastogės, be užsiėmimo. Nors dažnai tekdavo badauti ir šalti, bet tai Hansui Kristijanui nė trupučio nekliudė būti laimingam. Tai vienur, tai kitur jis bandė savo jėgas: mokėsi vaidybos, lotynų kalbos, šokių. O vieną gražią dieną jis sumanė rašyti pjeses... Pirmosios pjesės, smarkiai

iškritikuotos, vėl sugrįždavo nusiminusiam autoriui. Bet jose negailestingieji kritikai įžiūrėjo krislėlį talento. Teatro direkcija vis dėlto nusprendė jį rekomenduoti karaliaus stipendijai studijuoti Glagelsės lotyniškojoje mokykloje. Andersenui buvo 17 metų. Mokykloje jis pamėgo rašyti eiles.

Įsitikinęs mokslo galia, Anderseną įstojo į universitetą. Netrukus jis išleido pirmąją knygą. Ne, tai buvo ne pasakos. Hansas Kristijanas iš pradžių rašė poeziją, romanus, libretus operoms. Gavęs karaliaus stipendiją, jis apkeliavo bemaž visą Europą. Svetimuose kraštuose Anderseną susirado draugų, daug savo gerbėjų. Vienintelė Danija - jo gimtinė - ilgai nepripažino Anderseno talento. Čia jis dažnai kėsdavo pažeminimą dėl savo neturto ir žemos kilmės.

1835 m. pasaulį išvydo pati pirmoji Anderseno pasakų knyga "Pasakos vaikams". Kuo toliau, tuo labiau traukė Hansą Kristijaną pasakų rašymas. Užtekdavo pačios paprasčiausios buitinės detalės - jis tuoju ją paversdavo pasaka. Kartą Anderseną plaukė garlaiviu į Livorną. Jam į rankas pateko netikra moneta, kurios niekas nenorėjo imti. Iš pradžių Anderseną nuliūdo, bet staiga jam šovė į galvą mintis... Taip gimė pasaka "Sidabrinis šilingas".

Anderseno pasakas pamėgo kone viso pasaulio vaikai. Jį dažnai sveikindavo žmonės, pažinę tik iš portreto. Motinos vesdavo

pas jį savo vaikus, kurie svajojo paspausti rašytojui ranką ir išgirsti nors vieną gyvą jo žodį. Pasakojamas net toks įvykis.

Keliaudamas iš Škotijos, Anderseną viešbutyje pamiršo palmės lazdelę, kurią labai brangino. Grįžti atgal nebebuvo laiko: turėjo sėsti į garlaivį. Tad vienam savo pažįstamam jis pavedė surasti ir atsiųsti lazdelę į Daniją. Kitą rytą jau ruošėsi garlaiviu išplaukti į Londoną, kai paskutinę minutę priėjo traukinio mašinistas ir, įteikęs lazdelę, šypsodamasis pasakė: “Ji puikiai atvyko pati viena”. Pasirodo, prie lazdelės buvo pritvirtinta popieriaus skiautelė su užrašu : “Danų rašytojui H. K. Andersenui”. Lazdelė keliavo iš rankų į rankas, kol sugrižo pas savininką. Jai teko plaukti garlaiviu, važiuoti pašto vežimu, vėl garlaiviu, o galiausiai - traukiniu.

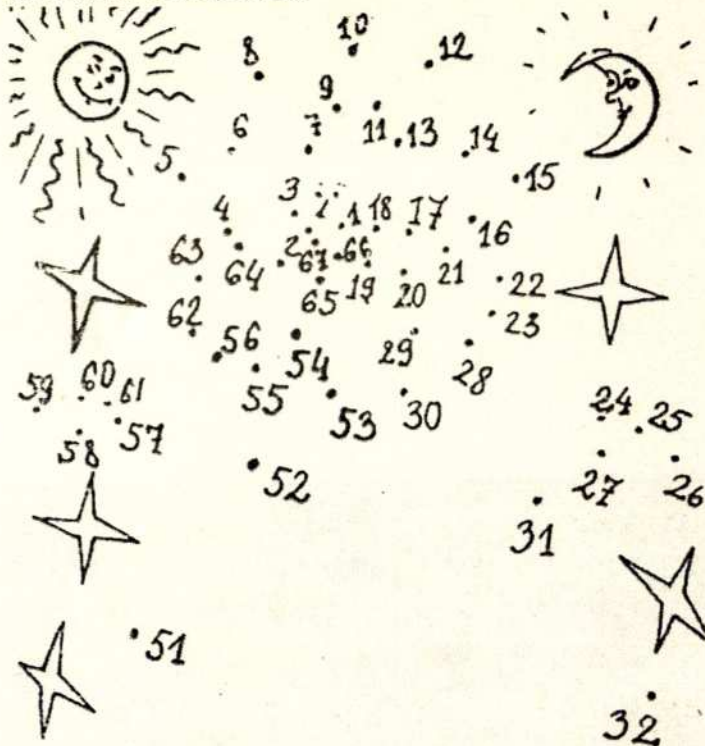
Anderseną buvo apstulbintas ir labai patenkintas. Ar prisimenate, ką Andersenui išpranašavo žynė vaikystėje? Pranašystės išsipildė. Pagaliau ir Danija pripažino Anderseno talentą. Jo gimtojoje Odensėje rašytojui buvo įteiktas garbės piliečio diplomas. Miestas buvo išpuoštas vėliavom ir spalvingom girliandom. Šventė truko kelias dienas. Anderseną buvo laimingas kaip niekad...

Gyvenimo saulėlydy Anderseną ėmė rašyti prisiminimų knygą “Mano gyvenimo pasaka”. Daug įdomių dalykų jis ten parašė... O aš paskaičiau, ir jums pasekiau.

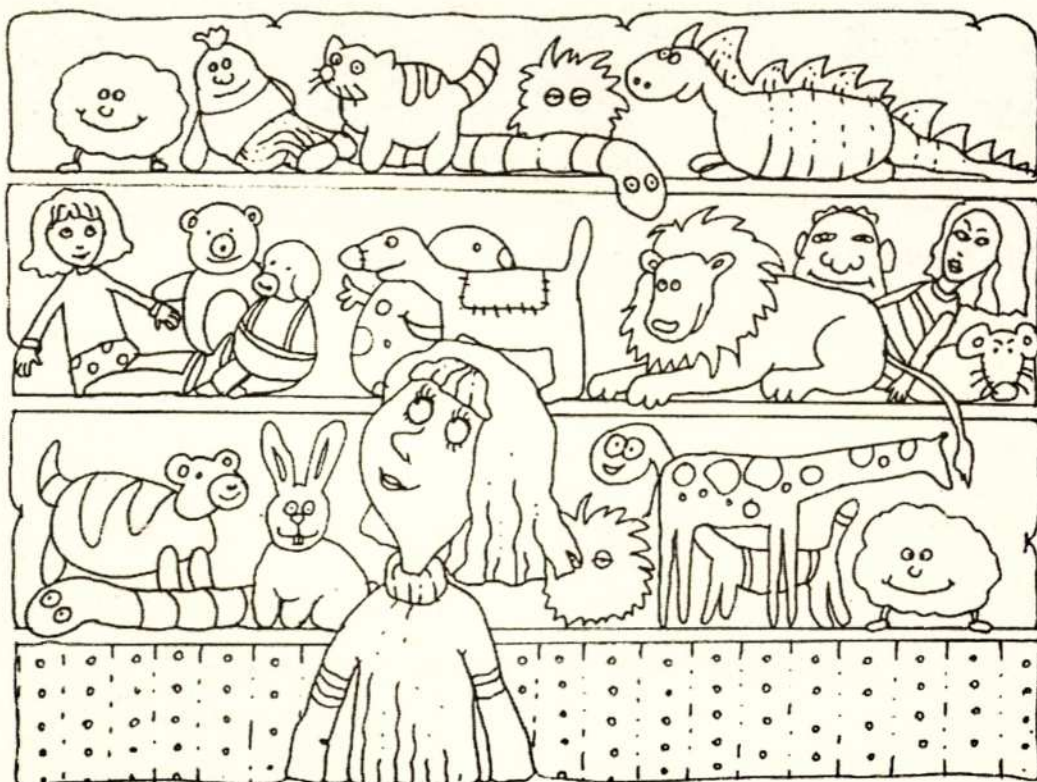

SUJUNK TAŠKELIUS

Loretai draugė leido
pasiimti po vieną žaislą
iš tų, kurių yra po du.
Kokius žaislus ji gali
pasiimti?

Indrės Viršinskaitės piešinys. Čikagos lituanistinė mokykla.

ISSN 1078-411X

EGLUTĖ
8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA
Tel. 708-430-1911